

Diplomitöö
392322

Dykt. Fsi.

3/137 Kant. O. par
arvut

Kaubandus-tööstusroda.

Alide Kaal-Martinson
matr. 13170

Kava.

I Sissejuhatus.

a) kaubandus-tööstuskodade üldiselt.

1) Ajalugu ja üksikute maade kaubandus-tööstused

a) Prantsusmaa, b) Saksamaa, c) Austria, d) Ungari

e) Inglismaa, f) Itaalia, g) Hispaania, h) Ameerika
ühendriigid, i) Venemaa.

II Sisul - Eesti Kaubandus-tööstuskoda

1) Ajalugu

2) Koda elluviimine

3) Koda ülesanded

4) Koda koosseis - komplekteerimine

5) Koda organid

a) peasekretär, b) nõukogu, c) juhatus, d) erisajandi komisjon.

6) Koda asjaajamine

a) sektioonid, b) komisjonid, c) koda kantselei

7) Osakonnad ja esindused.

8) Koda arepidamine

III Kokkuvõte.

Majanduselu oma mitmekesisus avaldu-
sis veeretab inimesele ette ülesandeid, mida in-
mene ei suuda üksinda lahendada. Majan-
dussihtide taotlemiseks loovad inimesed sageli
organisatsioone. Eriti rohkearvulised on rüüsu-
sed organisatsioonid kaubanduse ja tööstuse
alal. Neid koondisi loovad kaubanduse ja
tööstuse alal tegutsevad isikud oma algatu-
sel, kuid sageli astub vahele ka rüügi-
võimu osavõtul tavaliselt taotletakse neid sih-
te, milliseid eraalgatusega poleks suudetud soo-
vitada.

Tol ajal, kui rüügi kesk-
võim oli nõrk, löid
majandusaladel tegutsevad isikud eraõigus-
likke koondisi tsunftide ja gildide raol majan-
duselu hõivamiseks. Nüpea aja
kui rüügi

Keskvoim tugevnes hakkas ta hoolitsema nü
tööstuse kui ka kaubanduse arendamise eest,
luues nimetatud majandusharude kuvide
kaitseks mitmesuguseid organisatsioone. Üks
säärasest on ka kaubandus-tööstuskoda.

Kaubandus-tööstuskoda on organisatsi-
oon, mille ülesandeks on hoolitseda üügi kau-
banduse ja tööstuse arendamise eest. Ta on ka
ühtlasi nõuandjaks üügi-asutustele kaubandust-
ja tööstust puutuvate küsimuste lahendamisel
ja aitab mitmeti kaasa majanduselu arenda-
miseks.

Vaatamata, et üksikutes maades nimetub
kaubandus-tööstuskoda ainult "kaubandusko-
jaks" (Saksamaal - Handelskammer, Prantsusmaal
- chambre de commerce, Inglismaal - chamber of commerce)
hõlmab see organisatsioon süüki pääle kauban-
duse ka tööstuse ja transpordi esinduse.

"Üldiselt on kaubanduskambrite ülesannete ring
kahesugune. Esiteks peab ta silmas kaubanduskojas esin-

datud kutselade kuue ja teiselt poolt kasutatavad valitsusorganid koja toetust, nõuandmise näol, rahvamajanduse edendamiseks. Esimese ülesande suhtes on kaubanduskojad õigustatud ja kohustatud oma soore isesisvalt teatavaks tegema, selleks sihiks ettepanekuid tegema ja teiste asutuste ja kõrgemate instantsidega ühendusse astuma." (Handwörterbuch der Staatswissenschaften, lk. 68).

Kaasajal tuntakse kahel põhimõttel ülesehitatud kaubandus-tööstuskodasid: ühed avalikõiguslikud, mis levivad Euroopa kontinendil ja teised eraõiguslikud, mis arenevad anglo-saksi maadel.

Ajalugu.

Prantsusmaa

Avalikõiguslikule kaubandus-tööstuskojajale eskujuks olnud Prantsuse kaubanduskoda viib tagasi 1607. a. sisseseadele, kaubandusnõukogule - conseil de commerce -, mis oli komp-

lehteritud valitsuslühmetest ja ametnikest. See nõukogu tegutses peaaegu tema reformimist 1664. a. Colbert'i poolt, kaubanduse ja tööstuse arendajana ja teda täiendati 1700. a. kaupmeeste juurdetömbamisega.

Vajadus rahundaja organi järele, kaupmeeskonna ja riigivalitsuse vahel, viis 1701. a. eriliste kaubanduskodade (chambres particulières de commerce) ellukutsumisele.

Juba 1599. a. oli Marseille's linna protektsiooni all ellu kutsutud kohalik kaupmeeste korporatsioon, mis 1650. a. ümber organiseeriti, nime all chambre de commerce.

1801. a. kutsuti ellu Prantsusmaal erilised kaubanduskodad, mis koosnesid ministri poolt nimetatud liikmetest - kaupmeestest ja tööstuseist, kusjuures neisse võisid astuda asjaarmastajatena ka põlluharijad.

Need erilised kaubanduskodad olid elatmes 1802. a. konsulaardireediga sisse seatud kaubar-

kodadele - chambres de commerce - missugused sellest pääle igas suuremas linnas tekkisid.

Kaubanduskodade lüömuskord komplekteeriti jõukamatest kaupmeestest, valimise teel. Hiljem täiendati valimiskorda mitmete seadustega.

Prantsuse kaubanduskodades on esindatud ainult suurtööstus ja suurkaubandus, kuna aga väiketööstuse ja väikekaubanduse huvide kaitses on asutatud erilised kojad - chambres consultatives des manufactures fabriques, arts et métiers - missugused küri tänaseni püsivad on.

Prantsuse kaubanduskojad oma ülesannete järgi on rühkasti rüügile nõuandvad organid kui ka kaupmeeste-töösturite huvide esindused.

Actüüne valimisõigus on rüügil kaupmeestel ja töösturitel, nü naistel kui ka meestel, kes maksavad põhiküümaksu. Passüüne valimisõigus kuulub ainult meestele, kes vähemalt 30. aastat vanad ja maksavad põhiküümaksu.

Kaubanduskoja otsesesse tegevusse kuulub

pääle üldise tegevuse sadamate valitsemise, järelvalve muuseumide, kaubanduskoolide ja muude kaubandusliikude asutuste üle.

Kaubandustööstuskoja liikmete volituste aeg on kuus aastat, kusjuures iga kahe aasta järel lahkub üks kolmandik koosseisust.

Saksamaa.

Kaubandus-tööstuskojad kui avalikõiguslikud kuvide esindused on Prantsusmaalt Saksamaale ülekandunud. Kuide enne seda olid Saksamaal mitmesugused kaupmeeste vaiseloomulised kuvide esindused. Juba 17. ja 18. sajandil olid kaupmeeste kuvide kaitseks, vastukaaluks üügi mercantilistlikule majanduspoliitikale, tekkinud erilised kaupmeeste koondised - *commerç-deputatsioonide*, kaubanduskollegiumide jne. nimetuse all, kelle sihtiks oli ka valitsust kaubanduselu idendamises toetada. Sellelaadselt oli asutatud 1665. aastal Hamburgis *Kommerç-deputation*, 1675. aastal

Lübeckis Kommerzkollegium jne. Sarnased kaupmeeste koondised olid peikt eravõimuga organisatsioonid. Hiljem läksid nende funktsioonid üle ametlikele kaubandus-tööstuskodadele, misseguseid hakati asutama Napoleoni ajal Prantsusmaa ülemvõimets alla kuuluvais Sarsa territooriumi Rhuini äärsis linnades. Säält kandusid kaubanduskodad edasi lõunasse ja itta suurematesse Sarsa kauba- ja tööstuslinnadesse.

1803. aastal asutati kaubanduskoda Kölnis 1804. aastal Lachenis, Grefeldis, Düeris ja teistes Sarsa linnades. Hiljem loodi Sarsa maades kaubanduskodasid kuningas määruste ja korraldustega. Kuid kaubanduskodade kõrval tegutsesid ka kaupmeeste korporatsioonid, mis järkjärgult oma funktsioonid kaubanduskodadele üle andsid.

Sarsamaa kaubanduskodad vastavalt Prantsuse kaubanduskodadele, omavad

nõuandva funktsiooni ja valitsusasutused on kokkostatatud nende avamiseks kaubandust ja tööstust puutuvais küsimusis ära kuulama.

Kaubanduskoja kompetentsi kuulub kaubanduse ja tööstuse edendamiseks sellekohaste asutuste ellukutsumine ja nende ülevõlpidamine. Täielik selle kuulub järelvalve börside üle Saksamaal kaubanduskojale.

Saksamaal võib Kaubanduskodade ellukutsuda kaubandus-tööstusministri loal, kussuures arutamise soor peab vältima kaupmeeste ja tööstuste ümbronnist. Sellega on taastatud kaubanduskodade avamine rohkis, kus puuduvad selleks soodsad olud.

Igasuguste kaubanduskoda puutuvate määruste ja korraduste andmine kuulub Saksamaal kaubandusministri. Samuti anti ka kaubanduskoja valimiskord ministri poolt statuudina, missugune nägi ette kolmeklassilist valimissüsteemi, mis moodustati ärimaasu suuruse järel.

Kuid seesugune kolmeklassiline valimisüsteem ei kehtnud kaua, kuna ügi raamsaadus näeb ette üldise, ühetaolise ja salajase hääletamise ettevõtte ringkondade järel loodud valimispaoskondades.

Aktiivse valimisõiguse omavad kaubanduse ja tööstuse alal tegevserad meesikud, püüatud arvul ka naised. Passiivne valimisõigus algab 25. eluaastast nii meestel kui ka naistel, kusjuures naised - prokuristid - passiivset valimisõigust väga püüatult naudivad.

Kaubanduskoja liikmete volituste kestus on kuus aastat, kusjuures Prantsusmaa eeskujul, iga kahe aasta järel uuendub üks kolmandik koosseisust. Kaubanduskoja sellekohasel otsusel võib ka liikmetele asemikke valida.

Oma kulude ulawe, arepidamise ja ametrikkude võtmise otsustab koda iseseisvalt.

Kaubanduskoda hangib oma tulud lisamaksudest, mida maksavad kuni 10% suurenes põki-

õrimaksu-koekulased.

Saksamaa kaubanduskodade organisatsioon hõlmab enesesse ainult suurtööstuse ja suurkaubanduse, mistõttu on väiketööstuse ja väikekaubanduse kuvide kaitses suuremates kaubalinnades erilised kojad loodud.

Austria.

1811. aastal tekkis Austrias lükkumise kaubandustööstuskodade sisseseadmises, mis alles esmalt 1848. aastal Viini kaubanduskoja loomisega teoks sai.

Austria kaubanduskoja omapära seisab selles et ta ka suurtööstuse ja suurkaubanduse kõrval käsitleb ka väiketööstust ja väikekaubandust esirdeks. Selle alusel on Austria kaubanduskoda kaubandus- ja tööstussektsooniks jagatud.

Austria kaubandus-tööstuskodade kompetentsi kuulub mitmesuguste kaubandust ja tööstust

edendavate asutuste elluviivamine, nende
ülevalpidamine ja järevalve.

Kaubandus-tööstuskodade ülevalpidamise
kulud kaetakse lisaarimaksudest

Kaubandus-tööstuskoja istungid on avalikud.
Kaubandus-tööstuskoda tegeleb ettevalmistaja-
jana mitmesuguseis kaubandust ja tööstust puu-
tuva is küsimusis, nü tollitariifide küi ka kaubale-
pingute alal, kusjuures ta ka muud kaubandus-
likke küi ka sotsiaalpoliitilisi probleeme arutab.

Etandina teisest rügest, omavad Austria
kaubanduskojad tähtsaid poliitilisi õigusi, mille
alusel nad saadikuid rügi nõukokku ja ma-
päevadele valivad.

Ungari.

Ungari kaubandustööstuskoja organisatsioon
sarnaneb Austriaaga, kuid süis pole kaubandus-
tööstuskoda suetnud omale mingeid poliitilisi

valimisõigusi saavutada. Samuti on ka nende üldise tegevusringi enam püütud kui Austria kaubanduskodadel.

Ungari kaubandustööstuskoda jaguneb sarnaselt Austria kaubandustööstuskodale kaheks seksiooniks - kaubanduse ja tööstuse haareks.

Inglismaa.

Inglismaa, Iirimaa ja Inglise kolooniate kaubandus-tööstuskodade täielikult raõiguslikud kaupmeeste ja töösturite organisatsioonid. Inglismaa kaubandus-tööstuskodade liikmeid võivad ka teised "tähtsad" isikud pääle kaupmeeste ja töösturite olla.

Inglise kaubandus-tööstuskoda koosneb osakondadest - seksioonidest (trade sections), mis on moodustatud kaubanduse ja tööstuse erikarude järel. Sessuguseid seksioone on Londoni kodus

arvult 40 ümber.

Briti kaubandus-tööstuskoja ülesanded seisavad: 1) kaupmeeste ja töösturite huvide esindamises, 2) vahendamises kaupmeeste - töösturite ja valitsusorganite vahel, 3) kaubandussisseseadete asutamises ja valitsemises, 4) vahukohtlikus tegevuses, 5) kaupmeestele ja töösturitele nende sellekohasel soovil töendite ja tunnistuste väljandmises ja 6) kõik külgses kaubanduse ja tööstuse edendamises.

Kaubandus-tööstuskoja kulud kaetakse liikmemaksudest, sisseastumismaksudest ja maksudest, mida võtab kantselü tunnistuste ja igasugu muude väljavõtete tegemise eest.

Vaatamata Briti kaubandus-tööstuskodade raieloomu on nende tähtsus rüügi majanduselus küllalt suur, mis osaliselt ka sellest tingitud, et kaupmeeste kõrval ka Inglise parlamendi liikmed ja teised silmapaistraid seisukohti omavad inivid süa kuuluvad.

Itaalia.

Itaalias tekkisid kaubandus-tööstuskodad 19. sajandi algul, ajal mil Itaalia Prantsuse ülevõime all seisis. Itaalia kaubandus-tööstuskodad oma sisseades ja funktsioones on täielikult sarnased Prantsuse kaubandus-tööstuskodadele.

Hispaania.

Hispaanias võis juba 13. sajandist peaaegu avarikastes linnades kaupmeeste organisatsioon - consules - leida, millistel olid täita õigustmõistvad funktsioonid. Nendest organisatsioonidest kasvasid välja 19. sajandi kesk- ja lõpus Prantsuse eeskujul kaubandus-tööstuskodad. Praegune Hispaania kaubandus-tööstuskodade sisseseade põhjeneb 1901. a. antud dekreetidel.

Hollandi.

Hollandis põhjeneb kaubanduskodade sis-

sesade 1851. a. radusel, mille alusel võib kaubandus-tööstuskodasid sisse seada vajaduse jä-
ele ringkondadesse, kes ka koja ülespidamise
kulud kannavad. Hollandi kaubandus-töös-
tuskodad on prantsuse tüübilised.

P.-Ameerika Ühendriigid

Inglise uskujate on oma võtmed pääle Inglise
kolooniate ka P.-Ameerika Ühendriigid, kus kau-
bandus-tööstuskodad on täielikult vabad kuvi-
de esindused korporatiivsel alusel.

Venemaa

Venemaal puudusid kuni Veni revolutsiooni-
ni kaubandus-tööstuskodad täielikult. Kaupmees-
te kuvide esindajaks oli Börsikomitee, mis kõi-
gis tähtsamais linnus asus.

Börsikomitee täitis pääle börside valitsemise
ka mitmeid kaubandus-tööstuskoja funktsioo-
ne. Börsikomitee korraldus põhines keisri ülesin-

stateutidel, mille tõttu nende sisesead ei sisenute linnades ei sisenud oli.

Eesti

Ajalugu.

Endises tsaariaegses Venes ürgis polnud kaubandus- tööstuskodasid. Sessugused kodad, mis Lääne-Euroopas juba aastajandide edukaalt töötasid, olid Venes ürgis tundmatud asutused ja Veneseadused ei näinud neid ette. Kvalifikatsioonistatud kaubanduse ja tööstuse esinduseks olid Venes ajal Börsikomiteed, mille põhirajad olid araldatud kaubandusseadustikku lisades. Sessuguse Börsikomitee Eestis asus Venes ajal Tallinnas.

Maailmasõja puhkedes hakkasid kodanike ringkonnad, eriti just kaupmehed ja töösturid ilmutama rohkem erisavaldust. Sõjavastuse korraldamiseks loodi mitmesu-

guseid organisatsioone, nagu sõjatööstuse-komiteesid, ülevenemaalisi semstroode-ja linnade liite kokapäälsete osakondadega jne. Need liidud ei püüdnud mitte üksi varustuse muretsemisega, vaid nad arutasid kaugleulatavaid majanduspoliitilisi probleeme.

1914. aastal avaldasid linnade liidu Tallinna osakonna tegelaste algatusel Tallinna kaupmehed linnavalikogus es soov, et linnavalitsus astuks samme kaubandus-tööstuskomiteede ellukutsumises, ^{mis} oli vajalik kaubandus-tööstusministri määrus. Kõige ellukutsumist ei palutud, kuna selle asutamise oles raskem olnud, kuna siis oli asutamises tarvis erisadust. Ehkki linnavalikogu esines Peterburis kaubandus-tööstuskomitee asutamise palvega jäi see seerid süüski teostamata.

20. oktoobril 1916. a. esineti uuesti Tallinna linnavalikogule palvega, et see võtaks veelkord kaubandus-tööstuskomitee asutamise

küsimuse päevakorda. Komitee ellekutsumise vajadust põhjendati sellega, et kuna börsikomitee töötas just ekspordi alal, oleks hädavajalik luua organisatsioon ka kodumaa turu jaoks tootva tööstuse ja kaubanduse huvide kaitsesks.

Ka sel korral ei leidnud ettevõtte Peterburis lahendust. Alles 6. X 1917. a. anti Vene ajutise valitsuse poolt dekreet kaubandus-tööstuskodade asutamiseks. (Vene seaduste ja määruste kogus 10. XI 1917. a. nr. 278).

Eesti territooriumil kaubandus-tööstuskodade asutamist ei saadud teostada, kuna seda takistas Vene revolutsioon ja Saksade okupatsioon. Sellelõtte tuli kaubandus-tööstuskodade asutamise küsimus päevakorralt alles Eesti iseseisvuse ajal.

1919. aastal peeti Tallinnas "Estonia" ruumides I üleriiklik kaupmeeste kongress, kus arutati laiemas ulatuses kaubandus-tööstus-

koja ellukutsemise vajadust. Kongress tein-
nustas oma resolutsiooniga kaubandus-tööstus-
koja asutamiseks sammude astumise tarvilikkus
ja otsustati pöörata palvega valitsuse poole.
Kongressi otsused koos asutamise palvega saa-
deti edasi kaubandus-tööstusministrile.

Ka ootamata valitsuse seisukohti, koostati
kaubandus-tööstuskoja seaduse esialgne el-
lõue, mis saadeti tutvumiseks ja seisukohta võt-
miseks kõigile funktsionerivahel kaupmeeste ja
töösturite organisatsioonidele. Selle alusel pöuti
mitmete kaupmeeste ja töösturite organisatsoon-
ide poolt koja asutamist.

Valitsuse asutustes poldeud veel seisukohta
võetud koja asutamise seiktes ja polnud ka sel-
gest selle kohta, missugune peaks asutatar koda
oma struktuurilt olema ja kas leua eikine so-
da kaupmeestele ja töösturitele - või kummale-
gi eraldi; kas teha koja alla kuuluvine obli-
gatoorseks või jätta see fakultatiivseks. Kõigil

rende käsimeeste kaalumise tõttu jäi asutamise käsimees veel laktiseks.

II üleriiklik kaupmeeste kongress 1920. aastal rõhutas uuesti kaubandus-tööstuskodade ellu-keetsemise vajadust. Nõuti kaubandus-tööstuskoda omavalitsuslike asutana avalikõiguslike iseloomuga, sellel oleks õigus valitsusasutustele avaldada oma soove ja arvamisi kaubandust ja tööstust puutuvais käsimees.

Lõppeks valmis kaubandus-tööstusministeriumis kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõu, millele saadeti tutvumiseks Tallinna Börsikomiteele, Eesti-maa Vabrikantide Ühisusele ja Kaupmeeste Seltside Liidule. Need organisatsioonid aitasid eelnõud põhjalikult ja tegid selles mõningaid parandusi.

Eelnõu järgi pidiid kojas esindatud olema:

- a) kaubandus, -nõ üksinettevõtted kui ka üksitögelised asutused
- b) tööstus, -nõ suur-, kesk- ja väiketööstus, kui ka üksitögeline tööstus.

Kaubandus-tööstuskoja seaduse eelnõust oli eri-

sektsoonidena välja jäetud pagandus ja kindlustusajandus üldusega, et need majandushaard, kui oma iseloomult kaubanduslikud leiavad endale esirdu üldises kaubanduslikus osas. Laevanduse tarbeks oli koja seaduse eeltoos ette nähtud erisektsioon, põhjendusega, et laevandus on oma ülesannetelt ja iseloomult märksa erinevam kaubandusest.

Nüümsast korda tuli tuli eeltoos arutusele kaupmeeste ja töösturite organisatsioonide esirdujate osavõtul 1924. aasta suvel ügikogu üldkomisjonis alamkomisjonis. Suur deklaratsioon Ühistegeelise liidu esirduja, et ühistegeelised asutused ei soovi minna kaubandus-tööstuskoja alla kuna ühistegeelised ettevõtted on organiseeritud Eesti Ühistegeelise liidu ümber, kes on küllalt võimeline nende huve kaitsma. Neid põhjusi arvestades kehtutati ühistegeelised asutused koja koosseisust. Samal koosolekul nõudsid pangad ja kindlustusettevõtted oma le koja erisektsiooni, millega ka seadust vastarull

Läiendati.

11. XII 1924. a. võeti Riigikogu täiskogus vastu Kaubandus-tööstuskoja seadus koos Kaubandus-tööstuskoja seaduse elluviimise seadusega.

Kaubandus-tööstuskoja elluviimine.

Kaubandus-tööstuskoja elluviimise seaduse § 1 juhatusel moodustas kaubandus-tööstusminister kaubandus- ja tööstusesitajate ajutise komitee. Sellesse komiteesse saatsid järgmised organisatsioonid igakuks kaks lüiget:

- 1) Põlvade nõukogu
- 2) Tallinna Börsikomitee
- 3) Üleriikline Kaupmeeste liit
- 4) Eestimaa Tabrikantide Ühisus
- 5) Tallinna Väike- ja Kesktööstuse liit
- 6) Eesti laenuahvitajate ja omanike ühisus

Kusjuures sellesse komiteesse oli kaubandus-tööstusministriil õigus oma esindajad nimetada.

Komitee ülesandeks oli (K.T. Koja Elluviimise seadus § 5): 1) Kaubandus-tööstuskoja juhatuseks ja väljatöötamiseks
2) Esimeste Kaubandus-tööstuskoja valimiste korral-

damine ja läbiviimine, 5) Kaubandus-tööstuskoja
esimese pääkoosoleku kokkukutsumine.

Komitee esimesel koosolekul 8. I 1925. aastal ot-
sestati koja valimiste eeltöödega võimalikult ko-
he algust teha, et valimisi 1925. aasta kevadel
läbi viia.

Koja valimiste suhtes leiti, et seksiooni liik-
mete arv peaks olema vähemalt kahekümme. Va-
limised peaksid olema ülemaalised, proportsionaal-
sed, võimalikult eajoonide väsi korraldatud, ja peaks
võimaldama ka igal valijal üksikute liikmete va-
limine.

1924. a. antud Kaubandus-tööstuskoja sea-
duse alusel astus meil kokku avalikõigusliku asu-
tusena Kaubandus-tööstuskoja.

Kaubandus-tööstuskoja ülesanded.

Kaubandus-tööstuskoja ülesandeks on ühenda-
da avalik-õiguslikul alusel kaubandus ja töös-

tus aladel tegutsejaid seltse, ühisusi ja isikuid nende üld- ning eritarvide esitamise otstarbel ja valitsus- ning omavalitsusasutuste kõigkülgses toetamiseks reümaste peale pandud sellekohaste ülesannete täitmisel. (Kaubandus-tööstuskoja seadus §1)

Selle järele on kaupandus-tööstuskoda avalik-õiguliku iseloomuga asutus, mille järele ta on kaastöötajaks valitsusasutustele ja mille ainult kaupanduse ja tööstuse erikuvide kaitsja.

Kaubandus-tööstuskoja seaduse §5 seab kaupandus-tööstuskojale järgmised eesmärgid:

1) Valitsus ja omavalitsusasutustele arvamiste ja soovide teatamine kaupanduse ja tööstuse tarviduste ja vastavate seaduste ringmääruste kaade kohta kaupandus- ja tööstusalal ning välisriikidega sõlmitavate kaupandus-, tolli- ja teiste sarnaste lepingute kohta.

Sellest nähtub et kaupandus-tööstuskoda soovitab konsultatiivset funktsiooni mitmesugustes küsimustes, mis puutuvad kaupandust või tööstust.

Kaubandus-tööstuskoja nõuanne on sageli andnud häid tulemusi. Nii näiteks Eesti Panga reorganiseerimisel, kus pank muudeti peetavajalikeks emissioonipangaks ja raha süsteem rajati kulla-alusele, milleks tehti välislaenu Laevasteliides saudu. Selles küsimuses on kaubandus-tööstuskoda põhjendatult leidnud, et välislaenu tegemine on tingimata tarvilik, kuna selle abil on ühes vahereformiga võimalik tevendada krediidi olusid ja tõsta vahramajanduse produktiivsust.

1927. aastal Pikkalaenu panga põhikirja ja eelnõu kujundamisest on kaubandus-tööstuskoda laavalt osa võtnud, avaldades mitmeid põhjendatud seisukohti.

Samuti on kaubandus-tööstuskoda esitanud märgukirja valitsusasutustele kreditaasutuste seaduse muundamiseks ja laenuprotsendi alandamiseks. 1933. a. ilmunud kindlustus- asutuste seaduse kohta on ära kuulatud

kaubandus-tööstuskoja seisukohti. Tööstuste ringkonnas palju polemikalt tekitanud Tööliskorra asutuste seaduse eelnõu, milline andis väga laialdased võimupiirid käitismenematele, on kaubandus-tööstuskoja poolt palju parandamist ja täiendamist leidnud.

2) Kaubandusregistri pidamine:

Selle järele tuleb kaubandus-tööstuskojal pidada registrit kaubanduse ja tööstuse aladel tegutsivate äride kohta - seega täidab kaubandus-tööstuskoda eksekutiivset funktsiooni. Kaubandusregistri pidamise ajalugu ulatub keskajaga. Registri pidamine on alguse saanud Itaaliast ja on oma arengus läbi teinud kolms ajajärgu.

Kaubandusregistri esimene ajajärg põlvneb keskajaseist tsunftimatrikelleist. Itaalia keskajasel kaubalinnadel olid matriclid, kuhu sisse kanti tsunfti liikmed kaupmehed ja kaubandusliidud ühingud. See register oli kasutada

ainult tsunfti-lükmeil.

Hiljem muutus see register enam avalikuks mis võimaldas ka mitte tsunfti-lükmeile seda kasutada. Hakati registreid pidama notarite ja börside juures. Hiljem kujunes nii, et registreid pidas iga kohus oma ringkonnas asurite ettevõtete kohta.

Kolmandas ajajärgus muutus register täiesti avalikuks. Seda võib kasutada igalüks, võib sellest saada aruandeid, kel selleks õiguslik huvi. Registri sissekanneteid avaldatakse järjekindlalt. Saksamaal toimub see "Rügi Protokoll" kaudu, kus sellest otsustatakse või kaasatakse "Zentralhandelsregister" ilmsel. Pääle selle on sääl kokostelise registri sissekannete teatamine ühes või kahes raajalehes.

Kõide registri ülesanded on järgmised:

" I. Registreeritud teated äriettevõtete kohta peavad iga üksikut äri iseloomustama nüüörd, et tema faktiline ja jurüüdiline seisukord oleks vähemalt

veerimise seaduse (RT m. 36-1927) alusel. See seadus paneb äride registri pidamise kaubandus-tööstuskoda peale, ning registreerimise on sunnustlik isikuid, ühinguid ja seltsidel, kel kaubanduslik ettevõtte, mille pidamiseks on lubastatud 1.-3. järge kaubanduslik äritunnistus ja kel on tööstuslik ettevõtte, mille pidamiseks on lubastatud 1.-8. järge tööstuslik äritunnistus. Kõide registrit kaubandus-tööstuskoda poolt hakati meil pidama 1. XI 1927. a. Enne seda töötas kaubandus-tööstuskoda välja vastavad formularid, mis saadeti ettevõtetele.

Kõide registri andmeid avaldab kaubandus-tööstuskoda järjekindlalt kogu "Teatajas".

Koos äride registreerimise seadusega tekkis ka vapadus firmade seaduse järel. Nii äride registreerimise seadus kui ka firmade seadus on koostatud vastavate saksa seadusteeskujel. Firmade seaduse peämõteteks sihtideks on: a) firma mõiste määramine, b) firma nime sisaldavate mää-

ramine, c) firma võõrandamise ja kaitse võimalused. Firmade seadus ilmus 27. III 1927. a (RT 36 - 1927). Firma juures on püütud teiste põhimõtete kõrval kindri pidada ka tõelisuse põhimõtet, vrti just ai-ruisikulise firma juures, kus firma tekkides peab alati kandma äripidaja perekime. Hiljem ei sajata firma seda igakordseks kanda.

Kaubandustööstuskoja ärideregistrist peab alati selgema, millise firma all üks või teine ettevõtte teotseb.

3) Kaubandus- ja tööstuskojate valimise reesse valitus- ja omavalitsusasutustesse, kus nü- sugune esitus ette nähtud.

Selle alusel saadab kaubandus-tööstuskoda oma esindaja Põllisaakomiteesse ja Maksu-ko- mitesse. Samuti võtab kaubandus-tööstusko- da oma esindaja kaudu osa kaupade sisse- ste eeguleerimiskomisjonist E. V. Majandusminis- teriumi juures ja Valuutakomisjonist Eesti Par- ga juures.

4) Börside asutamise ja valitsemise.
Pääle konsultatiiv- ja esekutiivfunktsiooni kuulub kaubandus-tööstuskoja ülesannete sarja börside valitsemise ja asutamise

Börs kaasaegses majanduses omab suurt tähtsust, kuna tema kaudu toimub suure hulga äävilisi toiminguid nii kaupade kui ka väärt-paberite sektis. Eestis asuvas börs asub Tallinnas. vajaduse korral, kui kaubanduslikud või tööstus-likud huvid seda nõuavad, võib kaubandus-töös-tuskoda luua juurde uusi börsi.

Börside valitsemise ja neile vastavate juriidiliste andmise kuulub kaubandus-tööstuskoja ülesan- netesse. Tä ehitab kinnitamises majandusministri- le börsimaakleid ja dispažööre.

5) Kaubandusele ja tööstusele üldkasulikkude asutuste ja sisseadete ellukutsumise, ülevälpi- damise ja valitsemise.

Selle jäule võib kaubandus-tööstuskoda luua sootuks uusi asutusi kaubandus ja tööstus eden-

damiseks. Sel alal on kaubandus-tööstuskoda
pakkunud tõhusat abi. Nü on ta raasa aida-
nud Pitalaenu panga asutamisele, Eesti Panga
reorganiseerimisele jne.

6) Kaubandusse ja tööstusse puutuvate tur-
vistuste ja teadete väljandamine.

Selle alusel annab kaubandus-tööstuskoda välja
äriajaja kaubandusregistrit isikule, kel selline õi-
guslik kuvi. Samuti ilmuvad kaubandus-töös-
tuskoja "Teatajas" igasugused kaubandus- ja töös-
tus- puutuvad teadmused. Nü on võimalus saa-
da ette kujutust teatud äri jöökusent, äriseisundist
jne. Säärase informatsiooni saamine omab suurt
majanduslist väärtust, kuna ta hõlbustab ärilist
lööklust.

7) Kaubanduse ja tööstuse kohta igasugus-
te teadete ja andmete kogumine, nende statis-
tilise ümbertöötamine ja avaldamine.

Nü andmule ja teadetele võivad ärialal teotse-
vad isikud rajada mitmesuguseid kalkulatsioo-

re ja arvestusi. Säärase materjali puudumisel poleks kuragi mõeldav majandusliku ettevõtte juhtimine kaasajases majanduslooras, kuna moodne majanduselu nõuab väga mitmesuguseid andmeid, et seda suurida õiget rada.

8) Kaubanduslikele kommete (tarade) ja mõistete selgitamine

Ka see kaubandus-tööstuskoja funktsioon omab majanduselus suurt tähtsust. Majanduslikud seikted on väga mitmesugused ja rikkalik. Seadusandlus, olgu nü ellastne kui tahes, ei suudaks kuragi kõiki juhte ringi vaherordi seadusnormina reguleerida. Osa neist vaherordidest reguleeritakse taraval. Kuid taraval rakendamisel ilmneb see puudus, et taraval pole tuttav paljudele, mistõttu võib tekkida arusaamatusi, mis takistab majanduslikke liikumisi. Et teha seda välditavaks, selles kogub kaubandus-tööstuskoda kaubanduslikele taradele, selgitab neid ja avaldab neid, seega tehes neid kättesaadavaks kõigile.

9) Vakerekohtute arutamise ja arjateordjate juhutamise.

Kaubandus-tööstuskoda püüab oma liikmete vahelisi tüliküsimusi omal algatusel, kees vakerekohtuid. Selles otstarbes on kaubandus-tööstuskoda juures ellu kutsunud lepituskomisjon, mis lahendab kaupmeeste kui ka töösturite vahelisi tüliküsimusi.

10) Kredüüdi võime kohta teadete kogumise ja andmise korraldamine.

Seda funktsiooni teostab koda protestitud vekslite nimetajade pidamise kaudis. See ülesanne kuulub enne börsikomiteele, kuid kaubandus-tööstuskoda võttis selle omale täitmiseks alates 1. märtsist 1926. a. Sellest ajast alates toimetas kaubandus-tööstuskoda regulaarselt protestitud vekslite nimetajade väljaandmist, peab protestitud vekslite statistikat ja otsustab sissetulevud palveid veksliprotostide mitteaastamise arjus. Nimekirji ilmub kord kuus ja iga aasta lõppes

on koda välja andnud ulmise kake aasta kok-
suvoetuse protokollide reeglite nimetaja.

11) Administratsiooni või konkursi alla kee-
livate loostusettevõtete nimetajate pidamine
Selle järel peab kaubandus-tööstuskoda nimetaja
administratsiooni ja konkursi all olevate ettevõtte-
te kohta, mis omab suurt tähtsust, kuna see või-
maldab kolmandatele saada andmeid ettevõtte-
te majanduslikust seisukorrast.

12) Koigi teiste koja ümbrile vastavate
ja seadusega koja pääle pandavate ko-
hustuste täitmise.

See annab kojale küllaltki laiad tegevussuured
ja tal tuleb selle alusel täita väga mitmekel-
siseid funktsioone.

Koosseis ja komplekteerimine

Kaubandus-tööstuskoja liikmete arv (kaubandus-
tööstuskoja seaduse 39 järel) ei või olla alla 48 ja nende kan-
didaate vähemalt 24, keda valitakse valimisõi-

guslikkude esikute hulgaast.

Kaubandus-tööstuskoja valimistel ehtub aktiivne valimisõigus passiivse valimisõigusega, mis on kaubandus-tööstuskoja seaduse § 10 järel järgmine:

"Õigus valida Kaubandus-tööstuskohta liikmeid on kõigil Eesti kodanikkudel, kes mitte alla 25 aasta vanad ja tegelesid kaubandus- või tööstusalal vähemalt 3 aastat, samuti ka Eesti Lääbrüügi piirides tegevse-
vaid üksustel ja seltsidel, väljaarvatud kooperatiivüksused, kui nad on oma alal vähemalt 3 aastat töötanud ja kui need kodanikud, üksused või seltsid eseseisva tegevuse jaoks Eesti piirides on lunastanud 1.-3. järge kaubandusliku või 1.-8. järge tööstusliku aritunnistuse, ja pääle selle veel kauba- ja päästelaevade omanikkudel, kelle laevad Eesti laevade registrisse eiles võetiud ja kes selle paragrahvi teistele nõuetele vastavad, välja-

avatud äritunnistuse kohta käiv tingimus."

Maagi ülaltoodud paragrahvist nähtub, on vajalik kaubandus-tööstuskoja valimisõiguse saamiseks tseruus ja seda järgnevalt. Valida võib neid, kes on vähemalt 25. aastat vanad, ja kellel on 3.-aastane samal alal tegetsemise tseruus kas kaubanduses, tööstuses või laevanduses. Peale selle on kaubandusalal tegetsejail nõuetar 1.-3. järge kaubanduslik, ja tööstuse alal tegetsejail nõuetar 1.-8. järge tööstuslik äritunnistus, ning kauba- ja päästelavade omanikkedel laevade Eesti laevade registrisse sissekandmise.

Selle paragrahvi alusel jäävad kaubandus-tööstuskoja valimisõigusest ilma isikud, kes alla 25. aasta vanad 2) kes tegetsevad samal alal vähem kui 3 aastat 3) kel on 4. või madalama järge kaubanduslik või 8. ja madalama järge tööstuslik äritunnistus ja 4) laevade omanikud, kelle laevad pole Eesti laevade registrisse sisse kantud.

Sama § 10. teine lõige loendab, kel pole va-

limisõigust kaubandus- tööstuskoja valimistel, ol-
gugi, et neil elmise paragrahvi T loikes loodud
eeldused oleksid.

§ 10. II. Oigust kogu valimistest osa võtta pole
a) isikute, kel puudub hääleõigus Rügikogu
valimistel - muudetud 13. II 1935. a. Rügivanema
dekreediga järgmiseks (RT 15-1935. a). 1) isikud, kes
jätud ilma hääleõigusest kohalikes omavalitsus-
te valimistel b) isikud, seltsid ja ühingud, kelle
aride kohta sisse seatud administratsioon, või kes
tunnustatud maksujäueteks, kuni maksujäuet-
se aja lõpetamiseni c) välismaalased ja välismaa seltsid.

Kaubandus- tööstuskoja valimistest võivad esindaja
saada osa võtta:

- 1) täisühingud, usaldusühingud ja teised kohtuli-
kult mitte registreeritud eraõiguslikud üksused ike
osariku saades, kes selles eriti volitatud.
- 2) artsia- ja teised seltsid ning üksused mis kohtuli-
kult registreeritud, ike oma direktori või nõukogu

liikme kaudu, kes selles volitatud.

3) füüsilised ja jurüidilised isikud, kelle varandus hoolerandi all, ühe hooldaja kaudu.

Valimistest osavõtt esindaja kaudu tüütel juhtudel on reetatud.

Kaubandus-tööstuskoda on püüdnud harrata oma liikmiskonda kõiki äri alal tegevaid individuaal kui ka kollektiivpersoone, et mitmesülgset koolitada majandusliku arendamise eest.

Valimiste tehniline korraldamine on täpsamalt fikseeritud kaubandus-tööstuskoja juhatuskirjas. Selle järel moodustab Eesti Habariüks kaubandus-tööstuskoja liikmete valimiseks ühe valimisringkonna. Häält andmiseks jagatakse valimisringkonnas 12 allüksuse - valimisjaoskonnaks.

Valimisjaoskondades juhurvad valimiste läbiviimist valimisjaoskondade toimkonnad, kellel on õigus valimisjaoskondi alljaoskondadesse jagada ja nende jaoks 3-liikmelisi toimkondi kaubandus-tööstuskoja juhatusel kinnitamisel moodustada.

Need alljaoskonnad alluvad jaoskonna toimkondadele ja järelvalve korras koja juhatuselle.

Valimiste korraldajateks organiteks on koja nõukogu ja juhatus ning valimisjaoskonna toimkonnad, kes oma ülesanded järgmiselt jagavad:

Nõukogu kompetentsi valimiste korraldamisel kuulub valimiste välja kuulutamise ja kontroll valimiste käigu seaduspärasuse ja toimkondade tegevuse üle. Täiend selle on nõukogu ülesandes valijate nimekirjade ja üldiste juhtproöride kinnitamine.

Juhatus valvab valimismimekirjade kokkuseadmise ja korrashooldmise järel, otsustab nimekirjade kohta arvu vastuvõtteid ja valvab valimistoimkondade tegevuse üle. Täiend selle kuulub juhatus ülesandesse kandidaatide nimekirjade vastuvõtmise ja nende liitumise üle otsustamine ning valimiste tagajärgede kokkuvõtmise valijate leikide järel ning valitud leikmete nimekirjade kokkuseadmine. Juhatus teeb korraldusi valimistes määratud krediidi arjus ja talb allub üldise valimiste korral-

damine, nõuukoju otustamiseks kuuluvate asjade et-
tevalmistamine ning nõuukoju otuste täideviimine.

Valimistoimkonnad muetsevad vastavalt va-
limisjaoskondade valimisruumide. Neile kuulub kogu
alalhoidmine valimise ajal, hääleõiguslike vali-
jailt valimisümburkude vastuvõtmine ja hääleand-
ja äramärgimine nimetaja. Valimistoimkond loeb
esialgselt valimisümburkude liikide järele ja saadab
need kogu juhatusele koos valimisega seotud keelude
aruandega.

Valimisjaoskonna koosseisu määramine kuulub kogu-
bandus-tööstuskoja juhatuse kompetentsi. Kogu nõu-
koju kinnitab valimisjaoskondade ja alljaoskonda-
de asukohtad ja kuulutab need vähemalt 50 päeva
enne valimisi Riigi Teatajas.

Valimine sünnib valimisinimetajade järele, mis
seatakse kogu kogu juhatuse järelvalvel ärideregist-
ri ja laevade registri andmetel. Valijad seatak-
se nimetaja firma nimetuse järele tähestikeelises jär-
jekorras, kusjuures nimetaja tähendatakse firma

juuridiline iseloom ja seksioon, milles valijal va-
limisõigus. Need valimisnimekirjad pannakse vähe-
malt 50 päeva enne valimisi välja valimisjaoskon-
dade ja alljaoskondade ruumidesse.

Valijate nimekirjad jagatakse 6 liiki rühma-
des iga liiki valib ühesuuruse arve rooja liikmeid
ja nende kandidaate.

Lüügid on Kaubandus-tööstuskoja seaduse § 16
järel järgmised:

- 1) kõik pangad, krediitühitused ja kindlustus-
selsid ning riisutusühisused, kellel äritegevus.
- 2) Kaubandusettevõtete pidajad, kellel I ja II jär-
gu äritegevus.
- 3) Kaubandusettevõtete pidajad, kellel III järgu
äritegevus.
- 4) Tööstusettevõtete pidajad, kellel I, II, III või IV jär-
gu äritegevus.
- 5) Tööstusettevõtete pidajad, kellel V või mado-
lamba järgu äritegevus.
- 6) Kauba- ja päästelaevade pidajad, kelle ka-

rad Eesti laevade registrisse üles võetud.

Valimisnimekirjade kohta on maksur actio populi. 7 päeva jooksul arvates nimekirja välja-
panemisest võib iga valija esitada vastulause ni-
mekirja kohta kaubandus-tööstuskojale, kusjuu-
res kaubandus-tööstuskoja juhatus on kohustatud
selle 3 päeva jooksul läbi vaatama ja oma arust
teatama vastulausujale. Vastulause tagasilük-
kamise korral koja juhatus poolt, on vastulau-
sujal õigus appellerida Majandusministrile, kes
kaebuse 5 päeva jooksul läbi vaatab. Majandus-
ministri otsusele võib edasi kaevata Riigikohtu-
le, kusjuures see kaebuse töötmine ei takista otsu-
se täitmist.

Vastulausete ja kaebuste alusel paranda-
tud valijate nimekiri pandakse hiljemalt
21 päeva enne valimiste tähtpäeva valimisruu-
mides välja.

Kaubandus-tööstuskoja liikmeteks ja nende
kandidaatideks võib valida iga lügis arvelt isi-

Keid, kes vastava lügi valimisnimekirja üles võetud, kusjuures kaubandus- tööstuskoja liikmeteks ja nende kandidaatideks ei või olla isikud, ja seltside ja ühiskuste esindajad, kelle äriüksused on protestitud - arvates 2 aastat pääle väämsast. protesti aktist

Kandidaatide nimekirjad tulevad koja juhatusele esitada hiljemalt 17 päeva enne valimise tähtpäeva. Kandidaatide nimekiri võib sisaldada maksimaalselt 3 isiku nime, keda teatavast lügist soovitakse koja liikmeks valida. Nimekirjale peab olema alla kirjutatud, kui teatav lüüs üle üügi alla 100 valija omab, vähemalt 3 kui aga üle 100 valija - siis vähemalt 5 valija poolt, kellel samas lügis valimisõigus, kusjuures üks valija ei või soovitajana alla kirjutada rohkemale kui kahel kandidaatide nimekirjale.

Iga esitatud kandidaatide nimekiri kannab selle valijarühma nimetust või märgusõna kes teda esitab.

Koja juhatus vaatab vitatud kandidaatide nimekirjad läbi ja kui leidub soovijate hulgas aktiivse valimisõigusega isikuid, või leidub mõnel kandidaadil passiivse valimisõiguse, siis kustutatakse need maha, ja kui seetõttu jääb soovijate arv vähemaks seaduses ette nähtud arvest, siis lan-
geb nimekiri ära.

Valijate ühismudel on õigus soov avaldada vähemalt 17 päeva enne valimisi koja juhatusle, et nende nimekiri liitues teiste sama liigi kandidaatide nimekirjadega, mis liitumises avaldatud ähast märgusõna kannavad.

Kandidaatide nimekirjad läbi vaadatud, lei-
seb koja juhatus need trükkida ja saadab 5 päe-
va enne valimisi valijatele kätte.

Valimised algavad sellises kindlas määra-
tes kohal ja kestavad kella 9 hommikust kuni
kella 9 õhtul. Valimisõigusega teinud valimis-
te ajal igasuguse valimise puutevaid korraldusi.
Nad kontrollivad, et keegi valimisõigusega isik

valida ei saaks, ja et jurüdiliste isikute esinda-
jatel oleksid riigalised volitused, et valimiste sala-
dusi hoitakse jne.

Valimisel võib iga valija häälitada ainult
3. isikule, kusjuures valija märgib selle candi-
daatide nimekirja, sellele hääle annab punase
joonega. Ta võib ka nimekirja kandidaatide
järgkorda ümberarumdamisega muuta. Ta võib
valija, cui ta soovib, valimisedelile selleks otstarbeks
tühjaks jätud ruudule kirjutada uue nimekirja,
kui ta valimisedelil olevaid nimekirju omal vas-
tuõetavares ei pea. Sel teel täidetakse valimisedeli
paber valija valimisühenduse ja laeb valimiskas-
ti.

Ihes valimisringkonnas ei hoi valijate liigis võib
valija ainult üks kord häälitada. Küll võib agra va-
lija oma valimisõigust teistkordselt kasutada tei-
ses valimisringkonnas. Samuti võib ei hoi valijate lii-
gis ühel isikul olla ainult üks jurüdilise isiku vo-
litus.

Iga valija on õigustatud ainult sellele kandidaadi nimekirjale häälutama, misuuesse ta ise soovib.

Kui valimised on lõpetatud, loeb valimis toimkond valimisimeetust ilma aramata üle ja kontrollib nende auru valijate nimekirjaga.

Valimisimeetust saadab valimis toimkond pitsiitide imeetust roja juhatusle edasi.

Lõigi valimistel astleidruud sündmuste kokta peltakse valimiste protokoll, reku märgitakse siisse valimiste aeg, koht, ilmused toimkonna liikmete nimed, isikute nimed, es teist valimisjaoskonnast valimas käisid.

Protokollile kirjutavad alla toimkonna liikmed, ja saadetakse siis koos valimis materjalidega roja juhatusle.

Valimistel antud imeetust roja juhatusle pätle jõudruud, teeb võimane korralduse nende aramiseks ja lugemiseks. Häälte lugemise sündust me seistemi alust, mille jäle esimesele kandid-

daadile antakse 1 hääl, järjekorras teisele $\frac{1}{2}$ ja kolmandale $\frac{1}{3}$ häält. Sel teel arvatakse iga kandidaadi kohta kokku tema häältemäär.

Ühele kandidaatide nimetajale antud valimisõigused moodustavad ühe hääleühikuga. Kandidaatidele antakse esõiguse määramiseks võrdlusaru, mis näitab kandidaadi on selle valimisühikule antud ümbrikute arv, teisel $\frac{1}{2}$ ja kolmandal $\frac{1}{3}$ sellest. Selle võrdlusearu järel seabakse kandidaadid järjekorda ja iga liigis tunnustatakse 20 esimest kandidaati valitena, kuhu kuus järgmised 10 jäävad liikmete kandidaatideks.

Valitud liikmetest rehitakse koda kokku, kes valib enesti kuulgast mandaatkomisjoni koja juhatuse poolt tehtud kokkuvõtete läbivaatamiseks ja kinnitamiseks, ja esitamiseks koja ühikukoosseisule lõplikuks kinnitamiseks.

Vastavalt valijate liigidile moodustatakse koja 6 sektsiooni: 1) panga- ja kinnitusektsioon 2) suun- ja keskaudanduse sektsioon 3) väikekaudanduse

sektsoon, 4) seewitööstuse sektsoon, 5) tekst- ja värvitöös-
tuse sektsoon ja 6) laenuõidude sektsoon.

Koja organid.

Pääle kaubandus-tööstuskoja kokkusaatumist
aitakse koja organite moodustamiseks.

Kaubandus-tööstuskoja organites kaubandus-
tööstuskoja seaduse § 19 jäule on:

- 1) pääkoosolek
- 2) nõukogu
- 3) juhatus
- 4) komisjonid.

Kaubandus-tööstuskoja pääkoosolek moo-
dustavad kõik kaubanduskotta valitud liikmed.
Pääkoosolekud on korralised ja eakorralised. Esimesi
peetakse aastas vähemalt kaks - neist üks enne 1. mail,
mil kinnitatakse koja juhatusse aruanne, ja teise en-
10. detsembril, kus vastu võetakse koja ulanne.

Korvalduse eakavalise pääkoosoleku kokku-
kutsumises peab koja esimes tegeva kei seda nõuab
kas 1) majandusminister 2) koja nõukoogu või 3) kaub
seksiooni.

Koja pääkoosoleku koosseis moodustavad 40
koja liiget, kussuures peavad esindatud olema vä-
hemalt 4 seksiooni nende esimeeste või volitatud esin-
dajate näol. Pääkoosolekud on avalikuks seid
majandusministri, koja nõukoogu või juhatuse või ka-
he seksiooni nõudel võib neid kuulutada kinnisteks.
Pääkoosoleku presiidiumi moodustavad istungjär-
gu ajaks valitud pääkoosoleku juhataja ühes ka-
he asetäitjaga ja pääkoosoleku sekretär ja tema
asetäitja. Presiidiumi ülesandesse kuulub pääkos-
oleku juhatamine, protokollide pidamine ja kinnis-
tamine.

Küsimuste otsustamine pääkoosolekul toimub
hääletamise teel. Hääletamine on avalik ja toi-
mub seksioonide kaupa. Hääletamisõigus pääkos-
olekul on seksioonide esimeestel või seksiooni volita-

itud esindajail. Iga sektiiooni hääl protokollitakse eraldi.

Ei saa mõne ettepaneku puhul korda mõnede arulude tõttu otsust teha või langetada küsimuse otsustamisel pääkoosolekul häälid pooltes, siis otsustab küsimuse lõplikult koja nõukoja.

Pääkoosoleku kompetentsi kuulub kaubandus-tööstuskoja seaduse § 25 järel:

- 1) kaubandus-tööstuskoja eelarve ja aruande kinnitamine
- 2) kaubandus-tööstuskoja teiste organite nõukoja, juhataja ja komisjoni valimine.
- 3) koja kohalikele osakondade ametnime,
- 4) koja liigete, kes kohtu alla antud seadustest, mille eest teda ahtavad valimisõiguse kaotus, koja juhatuse otsuse kinnitamisel ajutiselt kuni aja lõplikult otsustamiseni, väljaarvamise, ja nende liigete, kes oma tegevuse tõttu lugupidamise kaotavad, peäle nendele esitatud seletamisvõimaluse andmist $\frac{2}{3}$ liigete häälteenamusega tehtud otsuse põhjal, väljakirjutamine, koja organite liigete tagandamine nende kohta.

delt, samuti sektiioonide otuste kinnitamise nende orga-
nide liigete tagandamise ajaks.

5) ettepanekute tegemise kohta juhatusriija muut-
mises ja täiendamises.

6) kinnistava omandamine võrandamine ja peeti-
mine

7) Koja hääks võetava põhimääruse seaduse kind-
laks määramine, kui ka üksikute sektiioonide ette-
panekute otustamine vastava liigi maxvaluselt
täiendusmaksu võtmise kohta (kesksees see täiën-
dusmaks ehelt maxvaluselt ei või olla suurem, kui
pool koja hääks võetavast põhimäärust kaabanduse töökoja reeglid § 29)

8) koja nõukogule, juhatusle ja komisjonidele
juhatusriija andmine ja

9) kõik kehtimused, mis koja juhatusriija järel ko-
ja pääkoosoleku võimkonda kuuluvad, või majan-
dusministri, koja juhatus või üksikute sektiiooni-
de poolt pääkoosolekule otustamises ositatakse.

Pääkoosoleku asjaajamise kohta kirjutatakse
se protokoll pääkoosoleku sekretäri või tema abis vastu-

teisel ja juhatusel, millesse tähendatakse koosole-
ku käik, ettepanekud ja koosolekul vastu võetud ot-
sused.

Nõukogu

Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek valib
oma liikmete hulgas koja organi - nõukogu, mis
koosneb esimehest ja 12 liikmest - igast sektioonist cece-
leiget. Kaubandus-tööstuskoja nõukogu liikmete voli-
tuste kestus on kaks aastat. Nõukogu valib omale
ise esimehe üheks aastaks. Ei saa nõukogu sahel
koosolekul omale esimeest valida, nimetab Tabariigi
Valitsus esimehe majandusministri poolt esimeheks üles-
seatud kandidaatide hulgas.

Koja nõukogu ülesandes kaubandus-tööstuskoja
juhatusriija §7 järel on:

- a) põhimõtete ülesseadmine ja juhtsõõride andmi-
ne koja juhatuseli.
- b) otsustamine lahkavamate üle juhatusel ja üksi-
kute sektioonide ja komisjonide vahel.

c) peakoosolekuite määramine ja paarakorra kokkuseadmine.

d) koja valitud tegelaste ja palgalaste jõudude vastutusele võtmine.

e) otsustamine, missuguse ettepaneku loetakse vastuvõetavaks sel juhul, kui üksikute küsimuste otsustamisel peakoosolekul häälid poolenevad.

Laubandus-tööstuskoja nõukoogu astub kokku nõukoogu esimehe või tema asetäitja kutseel. Nõukoogu koosolekud on otsustusvõimelised, kui on koos vähemalt pooled nõukoogu liikmetest ja esimees või tema asetäitja. Nõukoogu koosolekud on kinnised. Sõnagaõigusega võivad koosolekust osa võtta kõigis koja juhatuse liikmed, koja kantselei direktor ja koja nõunikud, päälõpetaja ja koja nõukoogu poolt ad hoc küsimuste arutamiseks koosolekule kutsutud asjatundjad. Nõukoogu koosolekuid otsustatakse küsimusi liht hääletamisega, hääle poolteks langemisel on otsustar esimehe hääle.

Küsimuste lahendamiseks, mille otsustamine pikemaajalist ettevalmistust nõuab, võib koja nõukoogu moos-

dustada erikomisjone, mille õigust andes tavaliselt arjaturdjadid juurde subuda. Nõukogu otsused viib täide koja juhatus.

Juhatus.

Kolmanda kaubandus-tööstuskoja organi juhatuse, valib rahelaastaste volituste kestusega koja pääkoosolek. Juhatus on kuuelüemeline ja on valitud seksiooni büroode lüemete hulgast - igast seksioonist üks. Juhatus valib enese hulgast esimehe asetäitja. Juhatusel lüemile valib iga seksioon oma kandidaadi, kes juhatuselüeme puudumisel täidab viimase ülesannet.

Koja juhatus on koja täidesaatvaks organiks ja tema kompetentsi kuulub koja juhatuskirja § 11 järel:

- a) koja tegevuse juhtimine ja koja seaduslike ülesannete täitmine
- b) koja ulare ja aruande kokkuseadmine
- c) koja kantselei üldjuhtimine ja korraldamine.

- d) koja valimiste üldise korradamine
- e) koja kredüüde käsutamine
- f) koja kassa ja arupidamise korraldamine
- g) koja varade ja ettevõtte valitsemine
- h) koja ametrikkude ametisse võtmise ja vabastamine kodukorra põhjal.
- i) koja esindajate nimetamine valitsus- ja omaavalitsus komisjonidesse ning koja alalist ekspertide määramine.

Suuremat tähtsust omab koja juhatuses esimeses, kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja § 10 põhjal, on koja seaduslik esindaja ja juhib koja täidesaatsvate organite tegevust, vastutab seaduslikele eeskirjade ja kaubandus-tööstuskoja korralduste täitmise eest.

Koja juhatuses koosolekuid kehtseb kokku juhatuses esimes, tema aadressil aga tema asetäitja. Koja juhatuses koosolekuid on otsustusvõimelised, kui nüst osa võtavad vähemalt kolm liiget, kelle hulgas koja juhatuses esimes või tema asetäitja.

Otsustamine koja juhatuses koosolekute sünnib liht-
hääletamisega. Koosolekuid võivad juhatuses
kehtel osa võtta sõnaõigusega koja kantselei direktor
või tema asetäitja, seksioonide esimehed või sek-
tide asetäitjad ja koja nõunikud. Juhatuses otsu-
sed protokollitakse kantselei direktori või tema ase-
täitja poolt ja kirjutatakse alla juhatuses liikme-
te poolt, kes otsuse tegemisel olid.

Revisjonikomisjon.

Kontrolliva organina koja organisatsiooni tegevuse
ja koja asjaajamise üle esineb revisjonikomisjon,
kelle valib koja peakoosolek. Koja revisjonikomisjo-
ni volituste kestus on samuti nagu teistelgi koja
valitavatel organitel, kaks aastat. Revisjonikomis-
jon on 6-liikmeline, - igast seksioonist üks liige.

Revisjonikomisjoni kompetentsi kuulub koja aas-
ta aegade revideerimine ja selle kohta oma otsu-
se andmine peakoosolekul. Samuti on revisjonikomis-
jon õigustatud revideerima koja üksikute seksioonide

ja komisjonide aspaajamist ja tagajärgedest teatama koja nõukogule.

Koja aspaajamine.

Sektsioonid.

Koja tegelik töö on koondunud sektsioonidesse. Kaubandus-tööstuskojal on kaubandus-tööstuskoja seaduse § 18 järel järgmised 6 sektsiooni.

- 1) pangaj- ja kinnitusektsioon
- 2) suu- ja raskkaubanduse sektsioon.
- 3) väikekaubanduse sektsioon
- 4) suutööstuse sektsioon
- 5) kesk- ja väiketööstuse sektsioon
- 6) laevaõides sektsioon.

Sektsiooni organiteks on sektsiooni liikmete kogus ja sektsiooni büroo. Iga sektsioon ajab iseseisvalt oma asju. Sektsiooni liikmete kogus moodustavad vastavasse sektsiooni valitud koja liikmed. Sektsiooni büroo moodustavad sektsiooni täiskogu poolt valitud esimees ja tema kaasabi. Sektsiooni täiskogu kom-

petentsi kuulub kaubandus-tööstuskoja seaduse
§ 2 p.p. 1, 4, 5 ja 8 alusel:

1) valitsus- ja omavalitsusasutuste oma soo-
vide teatamine ja kaubandust või tööstust/puer-
turate seaduste ja määruste kavade kohta, ja vä-
lriikidega sõlmivate lepingute kohta oma ar-
vamiste avaldamine.

2) kaubandusele ja tööstusele üldsaalilikku-
de asutuste elluviimise ja ülalpidamine

3) kaubandus- ja tööstusaitajate valimine
riisi valitsus- ja omavalitsusasutustesse, kus
riisireguleerimine ei ole ette nähtud.

4) kaubandusliikide koostete ja mõistete selgi-
tamine ja registreerimine.

Need riisimusi arutab sektioon oma täiskogu koos-
olekul ja võtab nende kohta seisukohta, misseguise
ta esitab lõplikuks kinnitamiseks koja üldkoos-
olekul. Ta võib koja päikooles või juhatus sek-
tsioonidele anda teatud ülesandeid täitmiseks ja
teatud riisimusi lahendamiseks.

Koja pääkoosolekul on seksiooni esimene või teine abi hääletamisel seksiooni esindajaks, - ka võib seksioon oma teist esindajat pääkoosolekule volitada, kui ta sellest koja pääkoosoleku presiidiumile kirjalikult teatab. Seksiooni esindaja on kohustatud koja koosolekul hääletama seksiooni otsuste järgi, kui seksioon selles küsimuses on oma seisukoha võtnud.

Seksiooni tegurust juhib seksiooni biroo, kes abistab koja juhatust ad hoc juhtudel, komisjoni liikete, asjatundjate ja esindajate nimetamisega.

Seksiooni asjaajamine toimub koja kantselisel, kus igaal seksioonil on asjaajamiseks oma laudkond iseseisva sekretäri juhtimisel, kes allub koja direktorile. Seksiooni sekretäri võtab ametisse koja juhatuse vastava seksiooni esildisel.

Seksioonide läbikäimine ametasutustega toimub koja juhatuse kaudu. Kui koja juhatuse keeldub esindamast mõnda seksiooni, võib seksioon sellest teatada koja nõukogule, kelle otsus on kohustav koja juhatusele.

Komisjonid

Üksikute ülesannete teostamiseks või üksikute küsimuste otsustamiseks võivad kaubandus-tööstuskoja peakoosolek, nõukogu ja seksioonid valida komisjone. Komisjon peab nende küsimuste kohta aruand-
jaks olema peakoosolekul, nõukogu või seksiooni koosolekul. Seksioonide poolt valitud komisjonide kokkukutsujaks on koja direktor.

Pääle nimetatud ajutiste komisjonide võib luua kaubandus-tööstuskoja juurde ka alalisi komisjone, kui koja nõukogu leiab olevat selle tarvilikud. Nende alaliste komisjonide ülesanded ja koosseis määrab kindlaks koja nõukogu. Alalistesse komisjonidesse on seksioonidel õigus nimetada täieliste liikmeõigustega esindajad, kas koja koosseisest või väljast poolt. Komisjonid võivad omal juurde kutsuda ajatundjaid. Komisjonide ajaja-
mise toimub koja kantslei poolt. Komisjonide kokkukutsujaks on koja direktor. Koja juhatusel on õigus üksikute küsimuste lahenda-

mises kokku kutsuda komisjonidevahelisi koos-
olekuid.

Kaubandus-tööstuskoja kantselei.

Koja tehniline asjaajamine sünnib koja kantse-
leis. Koja kantselei juhiks on koja direktor, kelle kinnitab
ametisse koja juhatus ettepanekul koja nõu-
koogu. Koja kantselei tööde korralduse määrab kind-
laks koja juhatus üldise asjaajamise korraldamisel.
Päiale selle annab koja juhatus instruksioone üksikute
ametnikeude ülesannete ja vastutuse kohta.

Koogu koja ametkond allub asjaajamises koja di-
rektorile. Tema võimkonda kuulub kantselei töökorral-
dus. Tal on õigus seksioonide sekretäridele üldisi üles-
andeid pääle panna ja küsimusi seksioonidele täit-
miseks edasi anda.

Kaubandus-tööstuskoja kantselei ülesanded kaubandus-
tööstuskoja juhatusriigi § 25 järel on:

- a) koogu koja organite juures asjaajamine
- b) statistiliste andmete kogumine ja korraldamine

- c) koja valijate nimikirjade pidamine
 - d) kaubandusregistri pidamine
 - e) kaubandusse ja tööstusse puutuvate turvisüsteemide väl-
jaandamine
 - f) kaubandus- tööstuskoja arvepidamise korraldamine
 - g) raamatukoogu ja arhivi korraldamine
 - h) kõigi pärikooleku, nõukoogu ja juhatusse otsustega
karsidele pääle pandavate kohustuste täitmine
- Kaubandus- tööstuskoja üldisele kirjariaketus-
le allakirjutamiseks võib koja juhatus volitada, kas
koja direktori või mõne teise ametriku. Kohustor-
vad paberid peavad kandma koja juhatusse esi-
mehi või tema abi ja ühe juhatusse liikme allkirja.

Osakonnad ja Eesrühmad.

rende struktuur ja alarühmad.

Kaubandus- tööstuskoja seaduse § 3 alusel on ko-
ja asukoht Pällisra, kuid tarvidusel võib koda oma
osakondi ka mujal asutada.

Koja seaduse § 6 põhjal määratakse Habariügi
Valitsuse poolt antava juhatuskirjaga määrat-

koja organite resp. ka osakondade ja teiste koja all-
üksuste koosseis, kokkustuste ja ülesannete põhialused.
S. V 1931. a. kinnitatud koja juhatuskirja § 21 üt-
leb koja osakondade ja esinduste kohta järgmist:

"Kaubandus-tööstuskoda võib oma eesmärkide saavutamises ja ülesannete teostamises aidada kohtadel a) osakondi ja b) esindusi.

Koja osakondade aramine etuustab koja peakoosoleku/kau-
bandus-tööstuskoja kodus § 25 p 3), esinduste aramise aega päe-
koosolekul häärsküdetud üldkava kohaselt nõukoogu. Nõu-
koogu määrab vastavates kodukordades osakondade
ja esinduste ülesanded, võimupüürid, organid ja as-
jaajamise korra.

Osakondade asjaajamise kulud kaetakse koja el-
aves sellis ettenähtud krediitidest, esinduste kulud korp-
nab koda nõukoogu poolt ettenähtud laovideuste pii-
des."

Osakondade ja esinduste kaudu on seega kauban-
dus-tööstuskoda, kui Eesti kaubanduse, tööstuse, rind-
lustusajanduse ja laevanduse avalisõiguslik

esindus näinud ette võimaluse rakendada oma
liikmeskonda tegevusse üle kogu üügi oma eesmärki-
de taotlemisel ja kohapääl esile tulevate ülesanne-
te täitmiseks. Selleks on ellu kutsutud kogu osakon-
nad Partus ja Pärnus, ning esindused Narvas,
Pärnus, Viljandis, Läägis, Võrus, Lääne- ja
Põhjas, viimases kohalikus büroos.

Kogu nõukogu poolt kinnitatud osakondade ja
esinduste kodukorrad ihtivad peajoontes ja anna-
vad võimaluse kohtadel teostada neid eesmärke mil-
lised näeb ette kogu seaduse § 1 s. o. "ühendada ara-
liõigustlikul alusel kaubandus- ja tööstus-aladel te-
gevusteid seltse, ühikusi ja ühiseid nende üld- ning
vitavideuste esitamise otstarbel ja valituse-ning oma-
valitusasutuste rõõmülgeks toetamiseks viimastel pan-
dud sellekohaste ülesannete täitmisel." Kõige sellejuu-
res peavad kogu osakonnad ja esindused toimima
kogu juhatuselt saadavate direktiivide järel.

Kogu osakonnad asuvad suuremates majas-
duslikes keskkondades ja esindavad seega kõi võrd.

lemisi rokkearvest liimmeskonda.

Osakondadel on järgmised organid:

- 1) pääkoosolek, milline koosneb kõigist osakonna asukohta liin-
nas või selle maakonnas asuvaist koja liikmetist.
- 2) 3-6 - liikmeline juhatus
- 3) osakonna pääkoosoleku poolt valitud komisjonid kohal-
like kaubandusse ja tööstusse puutuvate küsimuste
selgitamiseks

Suures sarnasuse osakondade struktuuris enamvähem
kojaga.

Esinduste suhtes pole viiorganeid - pääkoosolekust,
juhatus ja komisjone - ette nähtud, kuna esin-
dus on oma koosseisult väikearveline. Ette on näh-
tud esinduse juhataja ja tema asetäitja instituts,
kelleks peab olema koja liige. Kohapääl üleskeri-
vate majanduslike avalikõiguslike iseloomuga või
peet organisatsiooniliste küsimuste lahendamiseks
on esindusile jätud võimalus oma koosolekuile
seesuda asjatundjaid koja valijaskonnast.

Olelihem vahel osakondade ja esinduste vahel

seesab selles, et koja juhatuskoja § 21 alusel osakondade elarved peavad lõpuliikl kujul esinema koja üldises elarves, kuna esinduste kaudu kannab eeda nõukogu poolt ettenähtud tarviduste piirides. Põhiline on aga koja juhatus seini esinduste tarviduste kohaselt kindlad summad koja elarvesse peatagetarud ja pääkoosolekule kinnitamiseks esitamud, mis võimaldab esindustel kindlakaralisemalt ja otstarbekamalt oma ülesandeid teostada.

Kohalise tähtsusega küsimuste kõval on osakondadel ja esindustel täita suu ülesanne: olla elava ja katkestamatu sideme pidajaks kaubandus-tööstuskoja ja tema valijate vahel, seaduti koja ümber koondunud ja tema seljataga seisvate majandusringkondade organiseerimistöök korraldada.

koja arvepidamine

Kaubandus-tööstuskoja arvepidamises on läbi viidud tsentralisatsiooni põhimõte, mille alusel koja sektioonide, osakondade ja esinduste arvepidamine on koondatud kaubandus-tööstuskoja arvesse.

Oma kulude katteks on kaubandus-tööstuskojal õigus maksutada kõiki kaubandus-tööstuskoja alla kuuluvaid tööstuseid ja kaupmehi. See maks võetakse sisse põhivõla tasumisel, s. o. äriteenistuse lunastamisel, lisamaksuna. Kaubandus-tööstuskoja hääks võetak maks ei tohi tõusta üle 5% kõigist ürgi ja omavalitsuse hääks võetavatest ärimaksudest. Nimetatud maksust on vabad kooperatiivühisused.

Pääle kaubandus- ja tööstusettevõtete maksuavad koja hääks maksu kauba- ja päästelaerad, kelle maks arvestatakse vastavalt registreerimise päält.

Pääle tähendatud põhimaksu on kaubandus-tööstuskojal õigus määrata täiendusmaksu koja hääks kas kogu koja maksualustele või mõne sekt. siooni ettepanekul ainult selle sektiooni maksualustele, kusjuures see lisamaks ei või ületada 50% koja hääks võetavat põhimaksu.

Neid maksu nõuavad sisse need ametused, kes ärimaksu sisse nõuavad, kuna aga päästelaeradelt

ja kaubalaevadelt võtavad maksu kas tolliva-
litused või sadama kaptenid.

Sissetulekud summadest arvatakse $\frac{1}{3}$ koja üldtar-
videest ja $\frac{2}{3}$ sektiioonile, kuhu maksu- ja keelub.
Kojal on õigus võtta kantseleimaksu tema poolt
väljaantavate lüpsistuste ja igasuguse dokumenti-
de eest. Samuti võtab koda maksu äride registreerimisi-
sel määratud tariivide järel.

Koja elare korraldamine kuulub koja juhata-
tuse kompetentsi ja ta peab selle koostama iga aas-
ta 1. novembriks.

Iga aasta 15. oktoobriks esitavad sektiioonid ja
koja organid koja juhatusel oma kulusummad,
kes need paigutab koja üldisesse elarisse. Samuti
arvutab koja juhatus eelmise aasta elare alusel
koja 5 sektiiooni arvel maksude näol sissetulevad sum-
mad ja seab siis kokku koja tulude elare, mille ta
esitab 15. novembriks koja nõukogule, kes selle oma ar-
vamusega soovitatult ette paneb koja pääkoosoleku-
le kinnitamiseks, ja alles pääle kinnitamist pää-

Koosoleku poolt võib koja juhatus esitada ette-
rääktud krediitide kasutamisele.

Suvised kaubandus-tööstuskoja töötulemused
näitavad, et koda on paljudel korral pakkunud
tõhusat abi kaubanduse ja tööstuse edendamisel.
Kaasaegne majanduselu poleks kujutatav ilma kau-
bandus-tööstuskojata.

Kuidas koja tegevuse kui ka ülesehituse suhtes on
olnud ka rüüritat. Nimelt koja jagamine seksio-
onidesse rihustab koja liikmeskonda ja tekitab vast-
tuolusid, kuna koja tegelik asjaajamine toimub
seksioonides.

Seisukohad rüürituses võtab seksioon, kes valmis
rüüritustega tuleb üldkoosolekule. Loomulikult arves-
tab seksioon rüüritusi kaaludes ainult oma huvi,
millest on ka tingitud sagelased konfliktid ja
arusaamatused seksioonide vahel.

Edasi võiks veel mainida negatiivse tegurina ko-
ja struktuuris seda, et kojas on eihendatud kau-

bandus ja tööstus, kellel kummalgi on soovitada
viiülesanded majanduselus. Just nende viiülesan-
nete taotlemisel võib sageli üks huviesindus teist tä-
ristada.

Kuuld vaatamata seda, et rooja struktuuris ilm-
uvad mõningad puudused, on kooda siiski kau-
banduse ja tööstuse edendamiseks palju ära tei-
nud. Ja kuna kaasaegne majanduselu pole mõel-
dav avalikus võimne osavõtuta, siis on ja jääb kau-
bandus-tööstuskojale püsiv seisukoht majanduselus.